

СЕКЦІЯ 3.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МОРСЬКОГО, МИТНОГО Й ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА

Басалюк Наталія Василівна, Таркін Василь Павлович
студенти 2-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

МИТНІ ПЛАТЕЖІ В УМОВАХ ПРЕФЕРЕНЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Значних успіхів у побудові партнерських відносин між Україною та Європою вдалося досягти завдяки підписанню 21 березня 2014 року (політична частина) і 27 червня 2014 року (економічна частина) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода). Сприятливий клімат для їх розвитку утворила передбачена Угодою «поглиблена і всеохоплююча зона вільної торгівлі» (далі – ПВЗВТ), положення щодо якої вступили у дію 1 січня 2016 року.

Обов'язки української сторони стосовно митних правил згідно Угоди з ЄС можна розділити на дві групи:

1. Обов'язки стосовно наближення митного законодавства (Додаток XV Угоди) – передбачено зобов'язання України наблизити своє законодавство до законодавства ЄС, врахувавши, зокрема, Директиви Ради ЄС №2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 про спільну систему податку на додану вартість та Директиви ЄС №2007/74/ЄС від 20 грудня 2007 про звільнення від податку на додану вартість і мита товарів, що ввозяться особами, які подорожують з третіх країн. Принагідно відмітимо, що процес оновлення законодавства згідно вимог Угоди в Україні триває. Так, положення вказаних Директив частково було включено до діючих Митного кодексу України та Податкового кодексу України; було прийнято закони України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів щодо запровадження механізму «єдиного вікна». На свій вердикт

очікують законопроекти, спрямовані на приведення вітчизняного законодавства у відповідність до європейського, серед таких: «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій із ввезення на митну територію України товарів уповноваженими економічними операторами», «Про внесення змін до статті 2 Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів», «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо деяких питань виконання Глави 5 Розділу IV Угоди)» тощо.

2. Загальні зобов'язання (Глава 5 «Митниця і і спрощення процедур торгівлі» Угоди) спрямовані на дотримання принципів і методів, що застосовуються у митній сфері. У ст. 350 наголошується, що «сторони визнають і зобов'язуються застосувати принципи належного управління у сфері оподаткування, зокрема принципи прозорості, обміну інформацією та добросовісної податкової конкуренції, яких дотримуються держави-члени на рівні ЄС...» [1].

Важливим елементом співпраці у митній сфері з Європейським Союзом (далі – ЄС) є застосування податкових важелів у вигляді ввізного мита – це конкретні податки, які стягуються з товарів на в'їзді в країні ЄС. Вони є додатковими до таких податків, як податок на додану вартість та/або акцизи, які стягують з товарів внутрішнього виробництва та імпортованих, які й надалі підлягають сплаті українськими експортерами.

Згідно умов Угоди кожна сторона зобов'язалася зменшити (не повинна перевищувати 10%) або скасувати ввізне мито. Ставки ввізного мита зменшуються згідно Додатку 1-А «Тарифний графік ЄС», який побудовано за чотирма блоками: код згідно КН (комбінована номенклатура ЄС) – текстовий опис – базова ставка ввізного мита (та, із якої починається зниження або скасування ввізного мита) – перехідний період у роках (за який знизиться або скасується ставка ввізного мита). Наприклад, під кодом 1604 30 10 знаходить ікра осетрових (чорна ікра), базова ставка ввізного мита становить 20%, перехідний період – 3 роки:

Код згідно КН	Текстовий опис	Базова ставка ввізного мита	Ставка ввізного мита в рамках ПВЗВТ	Перехідний період, років
1604 30 10	Ікра осетрових (чорна ікра)	20	10	3

У наведеному вище прикладі звичайний митний тариф для імпорту в ЄС ікри осетрових становить 20% і ЄС погодився поступово скасувати його за 3 роки. Більшість ставок ввізного мита адвалорні, тобто виражені у відсотках від ціни товару, хоча є й специфічні (ставка за одиницю виміру).

Для того, аби скористатися перевагами вільної торгівлі з ЄС, українські експортери повинні підтвердити країну походження. В ЄС є два види правил походження: преференційні (відноситься Україна) та неpreferенційні. Преференційне походження надають товарам з деяких країн, які відповідають певним критеріям: товари повинні або бути виготовлені з сировини чи компонентів, вирощених або вироблених у відповідній країні або, що найменше, зазнати певного ступеня переробки чи обробки в цій країні. Такі товари вважаються такими, що «походять» з відповідної країни. Основні умови щодо підтвердження походження товарів містяться у статті 16 Протоколу I Угоди про асоціацію. Зокрема, товари можуть бути оформлені в преференційному режимі за умови подання сертифіката з перевезення товару EUR.1 або декларацію інвойс, надану експортером до інвойса, повідомлення про доставку чи будь-якого іншого комерційного документа, який описує розглядувані товари достатньо детально для того, щоб їх можна було ідентифікувати [2]. Видачу сертифікатів походження EUR.1 забезпечує Державна фіскальна служба України.

До 1 січня 2018 року українські товари могли користуватися перевагами у режимі GSP рамках Генералізованої системи преференцій ЄС, у рамках якої існує три режими: 1. GSP («загальний») – охоплює 6200 тарифних ліній із їх поділом на «чутливі» – із високим рівнем конкуренції між державами-експортерами (наприклад, кераміка, волокнисті або ниткоподібні матеріали, валізи й сумки, вироблена шкіра, скло тощо), до яких застосовується ставка ввізного мита приблизно на 3,5% нижча за ставку мита передбачена «Режимом найбільшого сприяння» COT та «нечутливі» (наприклад, товари першої необхідності) із нульовою ставкою мита. 2. GSP+ («спеціальний») із обсягом впливу на 6270 тарифних ліній. Передбачає застосування нульової ставки й до певної кількості «чутливих» продуктів. 3. ЕВА («усе, крім зброї») – сфера дії включає понад 7000 тарифних ліній, за винятком зброї та товарів військового призначення до яких застосовується нульова ставка ввізного мита.

Пунктом 2 (b) статті 5 Регламенту ЄС №978/2012 визначено, що через 2 роки з дати застосування іншого преференційного доступу на ринок ЄС, включаючи вільну торгівлю приймається рішення про виключення даної

країни з переліку країн, на які поширюється система **GSP**. Зважаючи на те, що тимчасове застосування ПВЗВТ розпочалося з 1 січня 2016 режим GSP діяв паралельно з режимом вільної торгівлі до 31.12.2017 (включно). *Додатком II Регламенту ЄС № 978/2012 про застосування Генералізованої системи тарифних преференцій (GSP) ЄС до третіх країн серед іншого було вилучено Україну з переліку країн на які поширюватиметься режим GSP [2].*

Для порівняння:

Код згідно КН	Текстовий опис	Базова ставка увізного мита	Ставка увізного мита в рамках ПВЗВТ	Перехідний період, років	Ставка мита в рамках GSP
1604 30 10	Ікра осетрових (чорна ікра)	20	10	3	7

ЄС має також деякі пільгові режими, які не узгоджуються з правилами СОТ, і щодо яких він має або прагне отримати звільнення від зобов'язань. Так, надається режим «Автономних торгових преференцій» обраним країнам, як от, так званим Західним Балканам (Албанія, Боснія і Герцеговина, Чорногорія, Сербія та ін.), Молдові та Пакистану [3].

Благополуччя більшості країн світу залежить від ступеню їх інтегрованості у систему світової торгівлі. Останніми роками розробка ефективної зовнішньоекономічної політики України спрямована на активну співпрацю із Європейським Союзом, який можна визнати безумовним лідером, що має вагомий вплив на формування нової системи міжнародних відносин. **Повна і всеохоплююча зона вільної торгівлі (далі – ПВЗВТ) передбачила скасування ввізного мита на приблизно 97 % експорту з України, що, будемо сподіватися, у подальшому зробить європейський ринок максимально відкритим для українських товарів – якісних і конкурентоспроможних.**

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: міжнародний документ від 27.06.2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014 р., № 75, том 1, стор. 83, ст. 2125.
2. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України: FAQ з питань функціонування вільної торгівлі між Україною та ЄС. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/Documents/Print?lang=uk-UA&id=b142801e-b932-4207-aea9-df3728dad379>. – Назва з екрану.
3. Хеллер М., Нерпій С., Пятницький В. Енциклопедія з експортування в ЄС на засадах ПВЗВТ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/ugoda-pro-asociaciju/bucklets/encyclopaediaukr-part1.pdf>. – Назва з екрану.
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Батанова Л. О.

Голодняк Дарія Миколаївна

студентка 2-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК ЯК СПОСІБ ВИЯВЛЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Еволюційно сталося так, що розвиток зовнішньоекономічної діяльності, торгівлі дав поштовх до створення регуляторів для здійснення державної митної політики, спрямованої на виявлення та попередження порушень митних правил та правил митного оподаткування тощо. Задля дотримання законодавства з питань державної митної справи уповноважені державою суб'єкти здійснюють комплекс заходів, які йменуються митним контролем.

Статистичні дані за останні декілька років демонструють наступне: відсотковий показник виявлених порушень складає 32%, що в порівнянні з європейськими державами – значно більші